

door Dirk LAUREYS

Woord vooraf

Eerst en vooral zou ik enkele mensen willen bedanken met wiens hulp deze biografie tot een goed einde werd gebracht.

Mijn dank gaat in de eerste plaats uit naar dhr. O. VILAIN, hoofd-bibliothecaris van Oostende en dhr. D. FARASYN, ere-provisor van het Koninklijk Atheneum Gent Sint-Pieters. Beiden hebben me nuttige aanwijzingen gegeven voor het opzoekingswerk.

Verder speciale dank aan dhr. H. SCHRAMME, bureauchef van de burgerlijke stand aan het stadhuis te Oostende voor het ter beschikking stellen van de bevolkingsregisters.

Ook oprechte dank aan E.H. Luc DE BAENE, bedienaar van de Rooms-Katholieke eredienst aan de S.S. Pieter- en Pauluskerk, Rev. H. HART, Chaplain of the English Church te Oostende en aan dhr. R. HAUWEN, gepensioneerd onderwijzer van het stedelijk Onze-Lieve-Vrouwecollege.

INLEIDING

Deze biografie handelt over de Oostendse politicus Alfons PIETERS.

De moeilijkheden bij dit onderzoek waren van velerlei aard. Het opzoekingswerk in het Algemeen Rijksarchief te Brussel, het Archief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Liberaal Archief te Gent was achteraf gezien eigenlijk overbodig; het bracht niets nieuws aan het licht.

Ten gevolge van de brand in het Oostendse Stadhuis in de nacht van 27 op 28 mei 1940 zijn de lokalen van de burgerlijke stand, het stadsarchief en de stadsbibliotheek verwoest. Sommige archiefstukken zijn hierdoor onherstelbaar beschadigd. Daardoor werd de pers als voornaamste bron gebruikt voor het opstellen van de biografie.

De geredde stukken zijn samengebracht in 2 bundels in het Rijksarchief te Brugge, waar ze geklasseerd zijn onder aanwinsten II (nr. 6850-6851) Oostende 17e-20e eeuw. De tweede bundel 19e en 20e eeuw is reeds verloren geraakt hetgeen het opzoekingswerk natuurlijk meer belemmerde.

Deze biografie werd overzichtshalve in 7 delen onderverdeeld. Het eerste deel handelt over zijn jeugd (geboorte, doop, familie, onderwijs en militie). Daaropvolgend zijn beroeps- en huwelijksleven. Het derde deel spreekt over de burgerwacht. Deel 4 gaat over ideologie en zijn politiek leven terwijl deel 5 uitwijdt over het verenigingsleven. Het voorlaatste deel bespreekt zijn rijkdom aan onroerende bezittingen en deel 7 beschrijft de begrafenisceremonie.

DEEL I - DE JEUGDJAREN

a) Geboorte en doop

Alfons PIETERS werd op 29 mei 1845 te Oostende geboren. De verklaring en aanbidding op het plaatselijk stadhuis werden gedaan in tegenwoordigheid van Hubertus WATHIEU, dokter bij het 15de Regiment Infanterie in het garnizoen te Kortrijk en van Franciscus REMRE,

koopman en woonachtig te Oostende. Zijn ouders waren Franciscus PIETERS (brouwer) en Maria RYCX (1)

Op 1 juni werd PIETERS in de S.S. Pieter- en Pauluskerk door E.H. VERHAGE gedoopt. Peter was Hubertus WATHIEU en meter Rose VAN BUNNEN grootmoeder vaderlijker zijde (2).

b) Herkomst en familie

De naam PIETERS komt voor het eerst voor te Uitbergen (Oost-Vl.) in 1602. Op 14 maart van dat jaar werd een reportitielijst voor 1602 afgesloten, hierin staat op de tweede blz. een zekere Joos PIETERS vermeld (3). Het verband tussen deze tak en die die rond het eind der 18e eeuw in Oostende voorkomt is onzeker.

Alfons was de tweede zoon van Franciscus PIETERS (een brouwer) geboren te Oostende op 24 april 1804 en Monica RYCX eveneens te Oostende geboren op 24 april 1809. Ze huwden op 14 juni 1843 te Oostende (4). Monica RYCX was afkomstig uit de gekende advocatenfamilie RYCX (5). Een jaar na hun huwelijk werd Franciscus Antonius, Alfons' broer geboren (31 mei 1844) (6).

Volgens een artikel groeide Alfons op in een streng katholiek milieu (7).

c) Onderwijs

Waarschijnlijk bezocht PIETERS, zoals alle andere begoede Oostendse kinderen, de privé-school van VITSE (8).

Vast staat dat hij humaniorastudies deed in het Collège Notre Dame. Aanvankelijk volgde Alfons de voorbereidende afdeling, waar hij bij de prijsuitreiking van 1857 2 tweede prijzen ontving nl. één voor Franse taal en één voor goed gedrag en ijver (9). Volgens hetzelfde artikeltje als in voetnoot 7 vervulde hij zijn humaniorastudies (10).

d) Militie

Hij vervulde zijn dienstplicht in 1865. Met als volgnummer 98 werd hij door zijn vader ingeschreven in het register onder nummer 43. In die tijd bestond er nog het lotingsnummer voor dienstplichtigen (hetzijne was 122) (11).

DEEL II - BEROEPS- EN HUWELIJKSLEVEN

a) Beroep

In het militieregister van 1865 wordt PIETERS reeds geregistreerd als zijnde het beroep van brouwer uitoefenend. Twee jaar later, op 28 december 1867 overleed zijn vader (12). Alfons en zijn broer zetten het bedrijf van hun vader verder.

b) Huwelijk en huwelijkleven

Op 26 juni 1875 huwde hij de Engelse Caroline-Hope ADDAMS; 's ochtends op het stadhuis te Oostende (13). Daarna werd hun huwelijk 2 maal (!) kerkelijk afgesloten. Het ene ingezegend volgens de Anglicaanse ritus in de Engelse kerk te Oostende door Chaplain Sydney FLEMING. Getuigen waren haar vader Francis ADDAMS, rentenier en Franciscus Antonius PIETERS, Alfons' broer (14).

(1) bronnen en bibliografie worden op het einde van de artikelenreeks afgedrukt.

Het andere kerkelijk huwelijk voltrok zich in de sacristie van de S.S. Pieter- en Pauluskerk door E.H. DECOSTER met als getuigen J. BROTSUN en F. PIETERS. Deze laatste was geen kerkelijke plechtigheid in die zin dat er geen zegeningen waren met Roomse dispensatie voor het gemengde huwelijk (15).

Caroline-Hope ADDAMS werd op 25 oktober 1853 geboren te Abbots Morton in het graafschap Worcester (G.B.), als dochter van Francis ADDAMS en Susanne CHACHER, beiden geregistreerd als rentenier (16).

Uit dit huwelijk sproten 3 dochters voort. Het eerste Fanny-Monique werd geboren op 13 juni 1876 (17). Nora-Hélène werd geboren op 20 november 1877 (18). Op 26 augustus 1879 zag Alice-Louise het levenslicht (19).

In 1877 kocht PIETERS een huis gebouwd volgens "la nouvelle construction" aan de Nieuwpoortsesteenweg 39 (20). In dit huis zou hij blijven wonen tot aan zijn overlijden in 1912 (21). Opvallend is wel dat hij twee jaar na de aankoop van het huis niet meer als brouwer geregistreerd werd, maar als grondeigenaar (22).

c) Verder privé-leven

Maria RYCX, zijn moeder, overleed op 20 november 1891 te Gistel (23).

De zevende februari 1892 ontving burgemeester PIETERS talrijke hoogwaardigheidsbekleders in de balzaal van het stadhuis voor een banket. Onder de 500 aanwezigen bevonden zich talrijke Oostendse, Brugse en Brusselse politici benevens de Deense consul (24). Ter gelegenheid van de Oostendse carnavalstoet van 1898 nodigde de burgemeester alle deelnemers uit voor een receptie bij hem thuis (25). In april van hetzelfde jaar ondernam PIETERS een fietstocht naar Italië. Dit gebeuren werd nogal uitvoerig door de pers gevolgd (26).

Op 30 april 1900 gaven Alfons en Caroline op het stadhuis een receptie voor de Oostendse gemeenteraadsleden en schepenen (27).

Hun zilveren huwelijksjubileum werd met veel luister gevierd. Gemeentesecretaris A. VAN ISEGHEM organiseerde de huwelijksherdenking op 27 september 1900. Op het stadhuis ontving het paar een bronzen sculptuur "La Charité" (naastenliefde). Daarna was er een vlaggenvoorstelling door elk van de gemeentelijke scholen. 's Avonds was er een concert voorzien in de kiosk op het Wapenplein (28).

Rond die periode huwden zijn dochters. Fanny-Monique was reeds gehuwd sinds 10 oktober 1896 met Armand CLUZEAU, een handelaar en colonel-chef van de burgerwacht te Brussel. CLUZEAU werd aldaar geboren op 30 april 1874 (29).

Alice, zijn jongste dochter huwde op 18 juni 1901 Octave SERRUYS geboren te Oostende op 4 juli 1859. SERRUYS wordt geregistreerd als zijnde geen beroep uitoefenend (30).

Nora huwde zes jaar later, op 6 april 1907 met Herman BRULÉ, een handelaar en reserveluitenant. BRULÉ is geboren te Brussel op 9 oktober 1877 (31).

DEEL III - DE BURGERWACHT

Over PIETERS' loopbaan bij de burgerwacht kan men in de waarste zin van het woord spreken van een "blitzcarrière".

Hij werd in juni 1868 tot onderluitenant van de burgerlijke bescherming verkozen (32). Bij de samenstelling van de tuchtraad van de

Ik heb een en dertigden May d'ijgend recht betwist bij u dertig
 ten elf uren 's morgens, door ons kenicus Scrijftmeester
 en omstander van den Prinsesland der stad Antwerpen, is geopenbaard
 Franciscus fidelis Pieters on' een en dertig Jaeren, geboren, in
 deze stad dertig, den Welken ons en kind aengeboden heeft
 dat het medelicht verlijt den negen en twintigden d'ijer ten
 dert vieren Jaeren, is geboren van een declarant en zijn heijder
 Monica francisca Pieters on' ses en dertig Jaeren, verlijt
 in deze stad dertig, den Welken hij verklaard heeft de
 overnamen te geven van Alphonsus Imbertus, de gezegde
 overkoning en overbinding gedaan in tegenwoordigheid van
 Guiderius Maltheus on' dertig Jaeren, Dichter bij het Konink
 Regiment infanterie, in garnison te Cortrych, en van Franciscus
 Pieters on' dertig Jaeren. Koopman, dertig te Antwerpen, die
 gezegde bezing van den tegenwoordigen licht de weder en gelijgen
 hebben met ons getuiken.

Pieters

te Soening
 W

J. Mathieu
 (Pruis)

Geboorteakte van Alfons Pieters.

Bron : B.S.O., geboorteregister van 1845.

burgerlijke bescherming voor de vierde trimester van 1869, was hij als vervangend lid aangeduid (33). Het daaropvolgend jaar werd hij tot lid van de tuchtraad verkozen (34).

Op 12 februari 1871 grepen er gedeeltelijke verkiezingen plaats bij de burgerwacht, PIETERS promoveerde tot luitenant van de 5de compagnie (35). Reeds 5 jaar later bevorderde hij tot compagnie-kapitein (36).

Onverwacht neemt majoor-commandant VAN DE HEYDE ontslag op 11 februari 1886. Tijdens een voorbereidende vergadering werd PIETERS unaniem tot majoor-commandant verkozen (37). Op 4 april 1886 werd hij officieel ingehuldigd (38).

Na 4 jaar de functie van majoor-commandant uitgeoefend te hebben is hij tot ridder in de Leopoldsorde benoemd (39).

In 1892 trok hij zich uit de burgerwacht terug (40).

(vervolgt)

GELEZEN

Etienne COOLS, Baksteenwaar uit het Westvlaams kustgebied, in : Westvlaamse Archeologica 4, 1988, 1, p. 20-28.

Boeiende bijdrage over een kleine keramiekgroep die typisch voor de Vlaamse, Nederlandse en Noord-Duitse kustgebieden, nl. gebruiksaardewerk uit de late middeleeuwen die geproduceerd werd als bijproducten van steenbakkerijen : baksteenwaar (Eng. brickware).

In baksteenwaar - die de karakteristieken van laat-middeleeuwse bakstenen had qua baksel en kleur werden o.m. volgende zaken vervaardigd : spitlagers, vuurbakken, tuin- en kruidenbakken, deksels.

De versiering gebeurde door vingertopindrukken, diepsteentechniek, mespuntindrukken, ingegrifte lijntjes en - zeldzamer - stempels & geboetseerde figuurtjes.

West-Vlaamse baksteenwaar is quasi uitsluitend gekend via archeologische vondsten, en wel uit 13e tot begin 15e eeuwse sites.

De auteur geeft een tabel op van de vondsten, voorzover het onderzoek ter zake gevorderd is. Sites van Veurne tot Knokke met het hinterland zijn vertegenwoordigd.

De site te Raversijde scoort het hoogst, maar dat heeft mogelijks te maken met het doorgedreven archeologisch onderzoek van de auteur, zoals men weet dé specialist van het Middeleeuwse Raversijde.

Norbert HOSTYN

PROFICIAT JEF ! !

Het boek "Zingende baren" van de heer J. KLAUSING werd bekroond met de prijs en plakket voor Volkskunde van de Provincie West-Vlaanderen.

Onze beste gelukwensen.

VAN ISEGHEM
Voorzitter